



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrski.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191759894

BĮ Klaipėdos miesto globos namų
direktoriui Ginteriui Harner

2017-11-14 Nr. 2016/1-40 /3D-

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
direktoriui Sauliui Budinui

DĖL 2017 METŲ LAPKRIČIO 6 DIENOS VIZITO Į BIUDŽETINĘ ĮSTAIGĄ KLAIPĖDOS MIESTO GLOBOS NAMUS REZULTATŲ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos, vykdančios nacionalinę kankinimų prevenciją, vadovas, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Augustinas Normantas 2016 m. liepos 20 d. ataskaitoje Nr. 2016/1-40 „Dėl žmogaus teisių padėties Šiaulių apskrities suaugusių asmenų globos įstaigose: Aukštelkės socialinės globos namuose, Beržėnų senelių namuose, viešojoje įstaigoje „Senelių namai“, Šiaulių miesto savivaldybės globos namuose, Linkuvos socialinių paslaugų centre, Joniškio Švč. M. Marijos parapijos senelių globos namuose „Santara“, uždarojoje akcinėje bendrovėje „Senjorų namai“, Šeduvos globos namuose, Rozalimo Švč. M. Marijos vardo parapijos senjorų namuose, biudžetinėje įstaigoje Liolių socialinės globos namuose; Klaipėdos apskrities suaugusių asmenų globos įstaigose: viešojoje įstaigoje Telšių vyskupijos „Carito“ Klaipėdos regiono globos namuose, viešojoje įstaigoje Skuodo globos namuose, viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose, biudžetinėje įstaigoje Klaipėdos miesto globos namuose, Palangos miesto globos namuose, Viliaus gaigalaičio globos namuose“ pateikė rekomendacijas dėl galimų žmogaus teisių pažeidimų šiose įstaigose (tarp jų, ir biudžetinėje įstaigoje Klaipėdos miesto globos namai (toliau vadinama – Klaipėdos GN arba įstaiga) ir nustatytų trūkumų taisymo.

Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti, kaip įgyvendintos rekomendacijos, pavedė Seimo kontrolierių įstaigos Žmogaus teisių biuro patarėjams Kristinai Brazevič ir Jurui Taminskui atlikti pakartotinį patikrinimą Klaipėdos GN.

2017 m. lapkričio 6 d. vykusio pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad iš dešimt Seimo kontrolieriaus teiktų rekomendacijų aštuonios yra įgyvendintos, dvi įgyvendintos iš dalies ir nė vienos nėra neįgyvendintos.

1. Įgyvendintos rekomendacijos

Seimo kontrolierius Klaipėdos GN administracijai rekomendavo imtis priemonių užtikrinti, kad:

1.1. būtų sudarytos tinkamos sąlygos gamintis maistą

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad yra atlikti gyventojų virtuvėlių remonto darbai, virtuvėlės aprūpintos visa reikalinga virtuvės įranga, stalo indais ir įrankiais. Gyventojai nurodė, kad yra labai patenkinti naujomis virtuvėlėmis, jomis naudojasi, pvz., vizito metu gyventojai kepė pyragus;

1.2. *darbuotojai visuomet belstysi prieš įeidami į gyventojų kambarius*

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad visi darbuotojai pasibeldžia prieš įeidami į gyventojų kambarius; tai patvirtino ir kalbinti globojami asmenys. Be to, administracijos teigimu, darbuotojams nuolat primenama (pasitarimų, pavyzdžiui, rytinių medicinos ir socialinio darbo padalinių, pirmadienį ir penktadienį rengiamų medicinos, socialinio darbo, buities ir ūkio padalinių, padalinių vadovų pasitarimų bei administracijos pasitarimų metu), jog šie, įeidami į gyventojų kambarius, privalo pasibelsti;

1.3. *gyventojams būtų sudaryta galimybė saugoti asmeninius daiktus atskirose rakinamose spintelėse*

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad gyventojams sudaroma galimybė saugoti asmeninius daiktus rakinamose spintelėse, vykdant tęstinius spynų į gyventojų spinteles ir (arba) spintas montavimo darbus;

1.4. *atliekant slaugomų globotinių asmens higieną visuomet būtų naudojamos širmos*

Per pakartotinį patikrinimą nustatyta, kad darbuotojams nuolat primenama apie pareigą naudoti širmas gyventojų kambariuose atliekant jų asmens higieną; kalbinti gyventojai patvirtino, kad širmos naudojamos nuolat;

1.5. *sutikimas dėl gydytojų paskirto gydymo būtų pareiškiamas ne tik žodžiu, bet ir raštu, įrašant gyventojų sveikatos istorijose*

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad kiekvieno gyventojų medicinos byloje yra atliekamas įrašas: „Sutinku, kad man atliktų: 1. Medicininė apžiūra (konsultaciją). 2. Paskirtus tyrimus ir gydymą. Paskyrimų indikacijos ir galimos šalutinės reakcijos bei komplikacijos išaiškintos. Esu susipažindintas (-a) ir sutinku su man paskirtais tyrimais, gydymu ir siuntimu į kitą sveikatos priežiūros įstaigą. Alternatyvaus gydymo galimybės išaiškintos. Parašas, data“;

1.5. *būtų kontroliuojama, kaip savarankiškai gyventojai savo gyvenamuosiuose kambariuose laiko įvairius vaistinius preparatus ir juos vartoja, arba atsisakyta praktikos, kuomet vaistai laikomi globojamųjų kambariuose*

Per pakartotinį patikrinimą nustatyta, kad darbuotojai periodiškai tikrina, kaip savarankiškai gyventojai savo gyvenamuosiuose kambariuose laiko įvairius vaistinius preparatus ir juos vartoja, pvz., tikrinama, kad vaistai būtų su tinkamu galiojimo terminu, kad nebūtų vaistų, kurie draudžiami Lietuvos Respublikoje, ir pan.;

1.6. *gyventojai, kuriems teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos ir kuriems pagal sveikatos būklę buvo paskirtas gydymas medikamentais, būtų jais aprūpinti GĮ lėšomis ir būtų informuoti, kad jie bus aprūpinti visais reikiamais vaistiniais preparatais, kuriuos paskiria gydytojai*

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad gyventojai globos namų lėšomis yra aprūpinami visais vaistiniais preparatais, pagal veikliąją medžiagą, reikalingais nustatytų sveikatos sutrikimų gydymui. Atvykę nauji gyventojai yra supažindinami su medikamentų skyrimo tvarka. Bendrosios praktikos slaugytojai periodiškai gyventojus informuoja apie GĮ disponuojamus vaistinius preparatus, galimybę juos nemokamai gauti;

1.7. *individualūs socialinės globos planai (ISGP) būtų sudaromi išsiaiškinus kiekvieno globos įstaigos gyventojų individualius poreikius ir, pagal galimybes, dalyvaujant pačiam gyventojui, atsižvelgiant į jo socialinius ryšius, pasiteiraujant giminaičių, kitų artimųjų nuomonės apie asmens poreikius ir su jų tenkinimu susijusias priemones. Taip pat globos planai būtų tinkamai užpildyti, laiku peržiūrimi ir darbuotojų bei paties globojamojo asmens pasirašyti, bei kartu būtų skiriama daugiau dėmesio individualiems pokalbiams su gyventojais, periodiškai paaiškinama (primenama) globojamiems asmenims, kas yra ISGP ir koks jų sudarymo tikslas, kokios šiuose planuose nustatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo priemonės ir kokie rezultatai; globos įstaigų gyventojai būtų supažindinami su žalingų įpročių prevencijos, laisvalaikio, užimtumo planais, tvarkaraščiais, programomis; globos įstaigose būtų užtikrinamas socialinio darbo su gyventojais nuoseklumas, sistemiškumas*

Per pakartotinį vizitą nustatyta, kad įstaigos socialiniai darbuotojai pildo ir kontroliuoja gyventojų socialinės bylą ir ISGP, jei jų sudarymą, pildymą ir peržiūrėjimą vadovaujantis direktoriaus patvirtinta tvarka. ISGP sudaromi išsiaiškinant kiekvieno gyventojų individualius poreikius bei dalyvaujant pačiam gyventojui. Taip pat atsižvelgiama į gyventojų socialinius ryšius, esant galimybei, pasiteiraujama giminaičių, kitų artimųjų nuomonės apie asmens poreikius ir su jų tenkinimu susijusias priemones. Be to, susipažįstant su atsitiktine tvarka išrinktais gyventojų ISGP, nustatyta, kad ISGP peržiūrimi laiku, juos pasirašo globojami arba jiems atstovaujantys asmenys. Kalbinti gyventojai patvirtino, kad žino, kas yra ISGP ir koks jų sudarymo tikslas, kokie šiuose planuose nustatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo priemonės ir rezultatai, ir tai jiems periodiškai primenama. Taip pat gyventojų susirinkimuose, užimtumo užsiėmimuose globotiniai supažindinami su socialinės veiklos planais, tvarkaraščiais, programomis, pagal poreikį gyventojams taikomos žalingų įpročių prevencijos programos. Taigi yra užtikrinamas socialinio darbo su gyventojais nuoseklumas ir sistemiškumas;

1.8. gyventojai būtų supažindinami su žalingų įpročių prevencijos programomis; globos įstaigose būtų užtikrinamas socialinio darbo su gyventojais nuoseklumas, sistemiškumas

Per pakartotinį vizitą nustatyta, kad gyventojai nuolat tiek žodžiu, tiek raštu (informaciniuose stenduose talpinant medžiagą) supažindinami su laisvalaikio, užimtumo planais, tvarkaraščiais, programomis. Taip pat, jeigu būtų poreikis, gyventojams taikytų žalingų įpročių prevencijos programos. Taigi, nustatyta, kad yra užtikrinamas socialinio darbo su gyventojais nuoseklumas ir sistemiškumas.

2. Iš dalies įgyvendintos rekomendacijos

Seimo kontrolierius Klaipėdos GN administracijai rekomendavo imtis priemonių užtikrinti, kad:

2.1. gydytojo apžiūros (konsultacijos) metu įstaigos bendruomenės slaugytojas dalyvautų tik gyventojui paprašius, o esant poreikiui aptarti gyventojų sveikatos būklę su gydytoju, tai būtų daroma po konsultacijos

Pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad įstaigos bendruomenės slaugytojas dalyvauja gydytojo apžiūros (konsultacijos) metu, kiekvienu individualių konsultacijų atveju gyventojams tenka patiemis prašyti, kad susitikimas su gydytoju būtų konfidencialus, t. y., tik gyventojas ir gydytojas.

Seimo kontrolierius Socialinių paslaugų ir priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos prašė:

2.2. visoms suaugusiųjų globos įstaigoms rekomenduoti: 1) nuolat plėsti darbuotojų ir gyventojų žinias apie žmogaus teisę į privatumą; 2) patvirtinti išsamias privatumo taisykles ir įtvirtinti atitinkamas pareigas darbuotojų pareigybinuose nuostatuose; 3) paskirti darbuotoją, atsakingą už privatumo taisyklių įgyvendinimą

Pakartotinio vizito metu nustatyta, kad Socialinių paslaugų ir priežiūros departamento rekomendacija dar neįgyvendinta, tačiau, direktoriaus teigimu, privatumo taisyklių projektas yra rengiamas ir artimiausiu metu bus patvirtintas.

Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į per pakartotinį patikrinimą nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19¹ straipsnio 4 dalies 7 punktu ir 6 dalimi, BĮ Klaipėdos miesto globos namų direktoriui Ginteriui Harner rekomenduoja:

1) imtis priemonių ir užtikrinti, kad gydytojo apžiūros (konsultacijos) metu įstaigos bendruomenės slaugytojas dalyvautų tik gyventojui sutikus (arba paprašius), o esant poreikiui aptarti gyventojų sveikatos būklę su gydytoju tai būtų daroma po konsultacijos;

2) informuoti, kaip įgyvendintos Socialinių paslaugų ir priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teiktos rekomendacijos nuolat plėsti darbuotojų ir

gyventojų žinias apie žmogaus teisę į privatumą, patvirtinti išsamias privatumo taisykles ir įtvirtinti atitinkamas pareigas darbuotojų pareigybinuose nuostatuose bei paskirti už privatumo taisyklių įgyvendinimą atsakingą darbuotoją.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19^l straipsnio 6 dalimi apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus pranešti iki 2017 m. gruodžio 15 dienos. Kompetentingos institucijos turi konsultuotis su Seimo kontrolieriumi dėl rekomendacijų galimų įgyvendinimo priemonių.

Įstaigos vadovas, Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas